

17.4.2025
Lausuntopöytäkirja
11.4.2025:
VÄYLÄ/3074/Vv-
00.00.05/2025VNS
1/2025 vp
Valtioneuvoston selonteko
teollisuuspolitiikasta, VNS
1/2025 vp

Väyläviraston lausunto Valtioneuvoston selonteosta teollisuuspolitiikasta

1 Johdanto, teollisuuden tarpeiden kartoittaminen ja sidosryhmävuoropuhelu

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt 11.4.2025 Väylävirastolta lausuntoa Valtioneuvoston selonteosta teollisuuspolitiikasta. Viime vuosina kansainvälinen toimintaympäristö on muuttunut nopeasti. Ulkomaankaupan ja Suomen kilpailukyvyyn vahvistamiseksi on kaivattu entistä tehokkaampia toimia. Vientivetoinen talouskasvu on tässä avainasemassa.

Väylävirasto luo edellytyksiä viennille ja teollisuuden investoinneille mm. suunnittelemalla ja rakentamalla infrastruktuuria ja kunnossapitämällä sitä tarpeiden ja vaikutusten perusteella priorisoiden. Teollisuuden tarpeita kartoitetaan laajasti vuosittain sekä valtakunnallisella että alueellisella tasolla. Väylävirasto käy 1–2 kertaa vuodessa vuoropuhelua noin 50 teollisuus- tai kuljetusyrityksen ja 15 sataman kanssa. Lisäksi teemme kiinteää yhteistyötä elinkeinoelämän järjestöjen kanssa. Bio-, vety- tai kaivosinvestoinneista keskustellaan noin 15 yrityksen kanssa. Tapaamisten lisäksi tietoa asiakkaiden tarpeista tuottavat säännölliset asiakastutkimukset, palautteet sekä erilaiset selvitykset ja kyselyt. Vuoropuhelua hyödynnetään suunnittelu- ja investointitarpeiden priorisoinnissa. ELY-keskukset ja jatkossa Elinvoimakeskukset tukevat alueellisesti Väyläviraston toimintaa maanteiden suunnittelu- ja investointitarpeiden priorisoinneissa. Myös kuntien ja valtion väyläviranomaisten vuoropuhelu on tiivistä.

2 Selonteon teollisuuspolitiikan avainkysymykset ja tavoitteet

Teollisuuspolitiikan avainkysymyksiksi on selonteossa tunnistettu:

1. Miten saamme Suomeen enemmän investointeja vahvistamaan teollista perustaa
2. Miten tuemme vakiintuneiden teollisuudenalojen uudistumista niiden tuottavuuden ja jalostusarvon kasvattamiseksi ja kilpailukyvyyn vahvistamiseksi
3. Miten edistämme uusien alojen vahvistumista merkittäviksi teollisuuden kasvualoiksi, monipuolistamaan elinkeinorakennetta

17.4.2025

4. Miten varmistamme teollisuuden tarvitsemien osaajien saatavuuden

Näistä on edelleen johdettu seuraavat tavoitteet:

1. Kehitämme toimintaympäristön kilpailukykyä investointien houkuttelemiseksi
2. Tehostamme julkista rahoitusta yksityisen rahoituksen vivuttamiseksi
3. Kasvatamme arvonalisää ja tuottavuutta panostamalla aineettomaan pääomaan
4. Luomme kasvua tutkimuksesta, innovaatioista ja kansainvälisistä verkostoista
5. Hyödynnämme puhtaan siirtymän sekä bio- ja kiertotalouden mahdollisuudet
6. Panostamme logistiikkaan, infrastruktuuriin ja teollisiin keskittymiin
7. Varmistamme osaavan työvoiman saatavuuden

Selonteossa mainitaan myös EU:n teollisuuspolitiikan tavoitteissa ennakoiva vaikuttaminen, mikä on kannatettavaa.

3 Väyläviraston keinoja tukea ratkaisuja avainkysymyksiin ja tavoitteisiin

Avainkysymyksiä

1. Miten saamme Suomeen enemmän investointeja vahvistamaan teollista perustaa?

Keskeistä Väyläviraston toimissa on matka- ja kuljetusketjujen huomiointi suunnittelussa ja investoinneissa. Viennistä jo 96 % kulkee meritse. Terminaaliyhteyksistä satamayhteyksien toimivuus on erityisen tärkeää.

Väyläinvestointien priorisoinnissa huomioidaan muuttunut toimintaympäristö, liikennevirtamuutokset ja erityisesti vientiteollisuuden tarpeet ja keskittymät. Vientiteollisuuskeskittymät mahdollistavat myös tätä ympäröivään infraan panostamisen kustannustehokkaasti. Valtakunnallisessa liikennejärjestelmäsuunnitelmassa (Liikenne 12) sekä sitä toteuttavissa Väyläviraston suunnittelu- ja investointiohjelmassa on huomioitu elinkeinoelämän ja teollisuuden tukeminen liikenneinfran keinoin vaikuttavuuden perusteella priorisoiden.

2. Miten tuemme vakiintuneiden teollisuudenalojen uudistumista niiden tuottavuuden ja jalostusarvon kasvattamiseksi ja kilpailukyvyn vahvistamiseksi?

17.4.2025

Huolehditaan väyläverkon toimivuudesta siten, että raaka-aineet saadaan myös vähäliikenteiseltä väyläverkolta tehtäisiin, joista on taas toimivat logistiset jakelukanavat ja -yhteydet eteenpäin. Vakiintuneiden teollisuudenalojen toiminnan tukemiseksi esimerkiksi puutavaraterminaalien kehittämistä ja toimivuutta tuetaan. Eurooppalaiseen raideleveyteen siirtymistä selvitetään. Jäänmurtoon panostetaan.

Perusväylänpidon rahoitustason nosto Liikenne 12 -suunnitelman luonnoksen mukaisesti vuodesta 2029 lähtien on tärkeää ja se mahdollistaa väylien kunnossapidon tason säilyttämisen suurin piirtein nykyisellään. Rahoituksen ostovoiman muutokset vaikuttavat siihen, pystytäänkö korjausvelkaa jollakin väyläverkon osalla vähentämään, säilyykö se nykyisellään tai kasvaako korjausvelka esimerkiksi vähäliikenteisellä väyläverkolla. Liikkumavara väyläverkon kunnon parantamiseen teollisuuden tarpeiden mukaan on pieni, kun koko väyläverkko säilytetään liikennöitävänä. Esimerkiksi siltojen korjauksia priorisoidaan kuitenkin siten, ettei silloista muodostu pullonkauloja teollisuuden kuljetuksille. Investointivelkaa nykyisellä rahoitustasolla kuitenkin voi jäädä esim. liittymien kehittämisessä mitoiltaan suurimpien kuljetusten tarpeita varten.

Tavoitteita

1. Kehitämme toimintaympäristön kilpailukykyä investointien houkuttelemiseksi

Viennin edellytyksiä tuetaan Väyläviraston investointiohjelmassa 2025-2032 mm. meriväylien syventämis- ja levantämishankkeilla. Myös esimerkiksi kaivosteollisuuden mahdollisuuksia parannetaan Pohjois-Suomessa.

Logististen yhteyksien kehittämisessä panostetaan mm. vihreän siirtymän investointien edellytysten varmistamiseen kehittämällä infraa tarpeiden mukaan. Huolehditaan käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa vihreän siirtymän raaka-aineiden saatavuuden edellytyksistä ja erikoiskuljetusverkon toimivuudesta. Puolustussektorin tarpeet huomioidaan priorisoidusti myös infran suunnittelussa. Elinkeinorakenteen murros ja teollisuuden jalostusarvon kasvu vaikuttavat infrahankkeiden tarpeisiin tulevaisuudessa.

Hyödynnetään aluehallintouudistus 2026 täysimääräisesti. Väylävirasto ja alueelliset valtion viranomaiset pyrkivät reagoimaan mahdollisimman nopeasti ja joustavasti teollisuuden uusiin investointitarpeisiin. Toki prosessissa pitää huomioida infrastruktuurin ja ympäristön kehitys pitkällä aikavälillä. Infrahankkeisiin liittyvän luvituksen toivotaan joiltain osin

17.4.2025

tehostuvan ja nopeutuvan valtion aluehallintouudistuksen myötä. Valtion ja suurten kaupunkiseutujen MAL-sopimuksia jatketaan. Maankäytön, asumisen ja liikenteen edellytykset luovat edellytyksiä myös teollisuuskeskittymille.

2. Tehostamme julkista rahoitusta yksityisen rahoituksen vivuttamiseksi

Käynnissä oleva Liikenteen verotuksen ja rahoituksen kokonaisuudistus voi tuoda uusia mahdollisuuksia. Ollaan jatkossakin aktiivisia EU:n CEF-rahoituksen ja military mobility rahoituksen hakemisessa Suomen hankkeille. TEN-verkkojen ja satamien EU-rahoitusmahdollisuuksista huolehditaan. Liikenteen hallinnonalalla hyödynnetään erilaisia rahoituskeinoja, esimerkkeinä tieverkon PPP-hankkeet ja rataverkon hankeyhtiöt. Rataverkon digitalisaatiohanke on pitkäkestoinen ja sen rahoitus pohja on tärkeä. Noudatetaan Liikenne 12 -suunnitelman mukaisia yhteisrahoituksen periaatteita, kun hankkeita edistetään valtion, kuntien ja yksityisen sektorin kesken.

3. Kasvatamme arvonalisää ja tuottavuutta panostamalla aineettomaan pääomaan

Elinkeinorakenteen muutos monipuolisemmaksi ja palvelujen osuuden lisääntyminen teollisuusyritysten liiketoiminnasta edistävät kilpailukykyä. Matkustamisen ja kuljettamisen tarve vähenee suhteessa liikevaihdon kasvuun. Infraan liittyvät kuljetusedellytykset ja lupaprosessit hoidetaan siten, että kaikkien liikennemuotojen kuljetukset saadaan toteutettua ilman ylimääräisiä viiveitä. Datatalouden ja digitalisaation edistymiseen on hyvä panostaa. Väylähankkeissa ja väylänpidossa panostetaan inframalleihin ja digitalisaatioon. Väyläverkon digitaalista kaksosta edistetään Väyläviraston ja liikenteen ohjausyhtiö Fintraffic Oy:n yhteistyönä.

4. Luomme kasvua tutkimuksesta, innovaatioista ja kansainvälisistä verkostoista

Väylävirasto on aktiivinen tutkimusyhteistyössä korkeakoulujen, yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa. Kansainvälistä yhteistyötä tehdään aktiivisesti ja hyödynnetään kiinnostavia innovaatioita. Tuetaan liikenne- ja infra-alan kansainvälistymispyrkimyksiä mm. julkisten hankintojen tarjoamien referenssien kautta. Tekoälyn käyttöä edistetään.

5. Hyödynnämme puhtaan siirtymän sekä bio- ja kiertotalouden mahdollisuudet

Väylävirasto on tehnyt kiertotalouden Green Deal -sopimuksen maaliskuussa 2025. Sopimuksessa sitoudutaan edistämään kiertotaloutta

17.4.2025

väylähankkeiden suunnittelussa ja toteutuksessa sekä väylien kunnossapidossa. Jatkossa kiertotaloussuunnitelma tehdään kaikissa hankkeissa, joista tehdään hankearviointi. Tällä pystytään mm. optimoimaan hankkeiden massataloutta, pienentämään kustannuksia.

Suomessa on EK:n mukaan vireillä yli 270 miljardin euron edestä vihreän siirtymän investointihankkeita. Tuulivoiman ja merituulivoiman tarpeet on tunnistettu. Ohjeistusta tuulivoimahankkeiden edistämiseksi on kehitetty mm. hyödyntäen suunnittelu- ja toteuttamissopimuksia ja työlupia sekä kartoittamalla alueilla tiestön vahventamis- ja liittymien parantamistarpeet satamista tuulivoiman rakentamisalueille.

Vetytaloudessa ja puhtaan energian investoinneissa on suuri potentiaali. Näitä pyritään ottamaan huomioon sidosryhmävuoropuhelussa, suunnitteluratkaisuissa ja investoinneissa. Sähköenergian siirron toimintavarmuuteen on panostettu jo yli 15 vuotta mahdollistamalla sähkö- ja telekaapelien sijoittaminen maanteiden luiskiin.

6. Panostamme logistiikkaan, infrastruktuuriin ja teollisiin keskittyymiin

Huomioidaan viennin edellytykset eri liikennemuodoilla, myös sujuvat lentokenttäyhteydet, jäänmurron palvelutason turvaaminen ja mahdollisuudet siirtyä vaihteittain eurooppalaiseen raideleveyteen kansainvälisten junakuljetusten sujuvoittamiseksi. Tuetaan teollisuuden keskittymisedellytyksiä infran kehittämisen ja väylänpidon keinoin käytettävissä olevan rahoituksen puitteissa priorisoiden. Väylänpidon ja infran kehittämisen pitkäjänteinen ja riittävä rahoitustaso ovat avain asemassa väyläverkon palvelutason turvaamisessa ja tavoitteiden saavuttamisessa.

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Väylävirastossa asian on ratkaissut toimialajohtaja Jaakko Knuutila ja esitellyt osastonjohtaja Tapio Ojanen

ASIAKIRJA / HANDLING / DOCUMENT

Tämä asiakirja on allekirjoitettu Väyläviraston sähköisen allekirjoituksen palvelussa.
Voit varmistaa Adobe Acrobatilla sähköisen allekirjoituksen eheyden.

Denna handling är undertecknad i Trafikledsverkets tjänst för elektroniska underskrifter.
Du kan verifiera den elektroniska underskriften med Adobe Acrobat.

This document has been signed at Finnish Transport Infrastructure Agency's service for electronic signatures.
You can verify the authenticity of the signature by using Adobe Acrobat.

ALLEKIRJOITUKSET / UNDERSKRIFTER / SIGNATURES

Allekirjoittaja	Tapio Ojanen
Allekirjoitusaika	23.04.2025 09:06
Allekirjoittaja	Jaakko Knuutila
Allekirjoitusaika	23.04.2025 09:56

ASIAKIRJAT

Asiakirja	Lausunto_VN_selonteko_teollisuuspolitiikasta_Väylävirasto.pdf
Liite 1	Väyläviraston nostot VN selontekoon teollisuuspolitiikasta.pdf

